Kuntoutus voi ratkaista monia yhteiskunnallisia haasteita

-Eduskunnan kuntoutusverkoston kannanotto kuntoutuksen ja sen kehittämisen puolesta

Kuntoutuksella tuetaan monin tavoin ihmisen työ- ja toimintakykyä. Kuntoutus on keskeinen ratkaisu terveydenhuollon kriisiin, henkilöstöpulaan ja kansalaisten kasvavaan palvelutarpeeseen. Kansanedustajista koostuva Eduskunnan kuntoutusverkosto korostaa kuntoutuksen merkitystä niin kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin kuin yhteiskunnan toimivuuden kannalta.

Nuorten työ- ja opiskelukykyä uhkaavat mielenterveyden ongelmat, joiden vuoksi pitkällä sairauslomalla oli vuonna 2021 yli 61 000 henkilöä ja työkyvyttömyyseläkkeellä lähes 11 000 henkilöä. Mielenterveyshäiriöt ovat nuorten yleisimpiä terveysongelmia. Niistä kärsii jopa neljännes nuorista. Nuorten välinen eriarvoistuminen on kasvanut, sillä koronapandemian kielteiset vaikutukset ovat kohdistuneet voimakkaimmin nuoriin, jotka ovat jo aiemmin olleet vaikeassa elämäntilanteessa.

Varttuneemmilla työikäisillä suurin työkyvyn uhka on tuki- ja liikuntaelimistön ongelmat, joiden vuoksi pitkällä sairauslomalla oli lähes 58 000 henkilöä ja työkyvyttömyyseläkkeellä lähes 30 000 henkilöä. Kuntoutus on keskeinen keino varjella työkykyä sekä mielenterveyden että tuki- ja liikuntaelimistön ongelmissa. Kuntoutuksen kustannukset ovat vain murto-osa menetetyn työpanoksen ja nuorten syrjäytymisen miljardiluokan kustannuksista.

THL ennustaa, että vakavista fyysisen toimintakyvyn haitoista kärsivien suomalaisten määrä tuplaantuu lähivuosikymmeninä. Tällä hetkellä Suomessa 39 000 yli 75-vuotiaista tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa. Kuntoutuksella on mahdollisuus vähentää hoitoa tarvitsevien määrää kymmenellä tuhannella henkilöllä. Kustannussäästö olisi puoli miljardia euroa ja henkilöstön tarve vähenisi 7 000 henkilöllä. Jos kuntoutusta ei lisätä, ympärivuorokautista hoitoa tarvitsee lähitulevaisuudessa 60 000 henkilöä. Tämä tarkoittaa kustannusten kasvua yli 1,2 miljardilla eurolla ja henkilöstötarpeen kasvua yli 15 000 työntekijällä.

Kuntoutuksen suunnitelmallista kehittämistä jatkettava seuraavalla vaalikaudella

Tulevalla vaalikaudella tulee jatkaa kuntoutuksen uudistamista ja kehittämistä. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on toteutettu kuntoutuksen kokonaisuudistusta sosiaali- ja terveysministeriön laatiman Kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelman (2020–2022) mukaisesti. Osa toimintasuunnitelman toimenpiteistä on saatu hallituskauden aikana valmiiksi, mutta monet asiat vaativat vielä jatkotyöstämistä. Uudistustyön aikana on lisäksi tunnistettu monia kuntoutusjärjestelmän kehittämistarpeita.

Verkosto pitää tärkeänä, että kuntoutuksen kansantaloudellinen merkitys yhteiskunnassa tunnistetaan, kuntoutusjärjestelmän kehittämistä jatketaan ja kuntoutusta hyödynnetään kansalaisten elämänlaadun ja hyvinvoinnin tukemisessa aiempaa järjestelmällisemmin. Kuntoutuspalvelujen järjestämisessä on turvattava jatkuvuutta vakiinnuttamalla Kelan rekisteröitymismenettelyn käyttö. Lisäksi sote-uudistuksen toimeenpanossa on kiinnitettävä erityistä huomiota kuntoutuspalveluiden ja terveyttä edistävien liikuntamahdollisuuksien saatavuuteen sekä hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen ja yritysten yhdyspintayhteistyöhön. Kestävä talous ja taloudellinen kehitys edellyttävät suomalaisten työ- ja toimintakyvyn turvaamista.

Lisätietoja:
Noora Koponen, Eduskunnan kuntoutusverkoston puheenjohtaja
(noora.koponen@eduskunta.fi, puh. 050 514 4012)

Matti Semi, Eduskunnan kuntoutusverkoston varapuheenjohtaja
(matti.semi@eduskunta.fi, puh. 050 513 0688)

Eduskunnan kuntoutusverkosto (EKKuve) toimii kuntoutujan ja kuntoutuksen aseman parantamiseksi. Verkosto on perustettu vuonna 2020.